

POKAZANY (93) *part praet pass pf*

pokazany (61), **pokazan** (32).

o *jasne*; -kã- (78), -ka- (12); -ka- *ReszPrz, SzarzRyt*; -kã-: -ka- *CzechRozm* (8:6), *CzechEp* (28:3), *ReszList* (1:1). ◊ *W formie złożonej* -an- (57), -ãn- (1); -an-: -ãn- *CzechEp* (16:1). ◊ *W formie niezłożonej* -ãn; -ãn- (23), -an- (6); -ãn- : -an- *CzechRozm* (7:1), *SkarJedn* (1:1), *CzechEp* (9:4).

sg m N pokãzany (6), pokãzan (2); ~ (*attrib*) -any (1); ~ (*praed*) -any (2) *CzechEp, LatHar, -ãn* (2) *KromRozm II, SarnStat*. ◊ *A* pokãzany (1). ◊ *I* pokãzanym (2). ◊ *L* pokãzanym (1). ◊ *f N* pokãzana (7), pokãzana (3); ~ (*attrib*) -ã (1); ~ (*praed*) -ã (6), -a (3); -ã *WujNT, WysKaz, SarnStat*; -ã : -a *CzechRozm* (2:1), *CzechEp* (1:2). ◊ *G* pokãzan(e)j (3). ◊ *D* pokãzan(e)j (1). ◊ *A* pokãzanã (2). ◊ *L* pokãzan(e)j (1). ◊ *n N* pokãzano (27), pokãzané (15); -é (2), -(e) (13); ~ (*attrib*) -é (5); ~ (*praed*) -o (27) [*zawsze z podmiotem zaimkowym lub bezpodmiotowo*], -é (10) [*w tym: z podmiotem rzeczownikowym* (9), *zaimkowym* (1)]; -o *Górndworz, WujJudConf, RejPosWstaw, BudBib, CzechRozm* (7), *SkarJedn* (2), *Calep*; -é *GrzegRóżn, WujNT*; -o : -é *CzechEp* (11:6), *SarnStat* (2:2). ◊ *G* pokãzan(e)go (2). ◊ *A* pokãzan(e) (4). ◊ *I* pokãzanym (1). ◊ *pl N m pers* pokãzani (3). *subst* pokãzan(e) (8). ◊ *G* pokãzanych (1). ◊ *D* pokazanym (2). ◊ *A subst* pokãzan(e) (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: pokazan(y) od kogo (5), *przez kogo* (3); *od kogo* *GrzegRóżn, WierKróc, ReszList, LatHar*; *przez kogo* *CzechRozm*; *od kogo : przez kogo* *SarnStat* (1:2).

Sł stp s.v. pokazać, Cn, Linde brak.

I. Imiesłów od „pokazać” (88) :

1. Który uczyniono widocznym (10) : Demonstratus locus. Pokazane mieyŕce. *Mącz* 231d, 231c. *pokazan(y) komu* (2): *KromRozm II* 13v; *ćiz też ŕtárãiã fię aby im Reliquije [...] w tych koŕciołãch pokazãne były. ReszList* 169.

Wyrażenie: »na ŕwiat pokazany« (1): Depromptus - Wyęty, na ŕwiat pokazany. *Calep* 309a.

a. Dany do wglãdu, przedłożony (2) : gdy nã ninieyŕszym Sýmie byŕ pokazan [*cum ... produceretur JanStat* 17] Przywiléy/ wiele Vítaw Nam y Rzeczypoŕpolitéy nãŕzéy bãrzo pożytecznych w łobie máiãcy [...] chcãc ji potwiérdzić ŕkazãliŕmy: aby [...] *SarnStat* 908.

pokazan komu (1): tãk Artykułóm w Conŕtituciiéy łónŕkiéy opifãnym/ iãko y innému wŕzytkiému/ cokolwiek nam Stãtutów koronnych/ y Przywileiów poŕpolitych pokazano będzie/ vczyniã ŕie obowiãzuiemy. *SarnStat* 93.

b. Wskazany, wyznaczony (3) : Kommã/ ábo pułkołká nã wierzchu przy koñcu ŕłowã wyrãzone/ znãczy koniec roźnego czytãnia/ ktore nã krãiu iefť pokazãne. *WujNT przedm* 28; máiã Kommisãrze piérwéy przypãtrzyã ŕie znãkóm z obu ŕtrón/ przez ŕtãrce pokazãnym *SarnStat* 470 [*idem*] 846.

2. Przedstawiony tak, aby można było powziãć okreŕlone przekonanie (62) :

a. Podany do wiadomoŕci (51) :

ã. W sposób bezpoŕredni: za pomocã tekstu (48) : gdyż to co mowiŕz bãrzo łãcno może byã pokazano. *CzechRozm* 164v, 113v, 129; *CzechEp* 163, 370; tãk iź fię wolã wŕzelãkim pluğãłtwem/ [...] vpŕŕzyã/ y w tey bãrwie rzkomo przez miłofierdzie Bo że/ [...] do niebã fię wedrzcã/ niź trybem od Pãnã Chryŕtuŕã pokãzãnym *ReszList* 153; Demonstrativus - Cokolwiek moze bicz pokazano. *Calep* 304b.

pokazan(y) wedle czego (2): iż to wedle piśmá ś. nie może być pokazáno/ [...] áby kiedy miał co Bog przed wšytkimi wieki mowić *CzechEp* 255. Cf »porządnie pokazany«.

pokazan(y) z czego (5): *CzechRozm* 143; może toż być pokazano/ z Wielkopiątkowłkiey Mfzey/ że fię zá heretyki łtárzy modlili *CzechEp* 44. Cf »pokazany z dowodow«, »na oko pokazany«, »prawdziwie pokazany«.

pokazan(y) komu (4): *CzechRozm* 69v; *SkarJedn* 277; iáko obiecał w Przedmowie przyiąć/ gdyby mu było co lepszego pokazano/ żeby z pocałowánim y z chwałą Bożą przyiął *CzechEp* 264; *SarnStat* 1050.

pokazany kim (2): *GrzegRozn* M4; iż łámega tylko ze wšzech potomkow Dawidowych/ którzyby iedno z piśmá s. mogli być pokazáni potomkámí iego/ vprzedziło/ [...] co przy inšzych krolách opowiedano *CzechRozm* 143.

pokazan(y) czym [= przez co] (6): Bo áni to łłowem Bożym/ áni Loiką/ może być pokazano y obroniono: żeby ten godzien był łtrowánia *CzechEp* 140, 163. Cf »pokazany dowodami«, »świadectwy pokazany«.

pokazan w kim [= w autorze], w czym [= w tekście] (4): gdy im [*Grekom*] to w ich łtórych Doktorách pokazáno [!] ieft/ iż tak vczyli/ tak wierzyli: przetác ná tym y to wyznác mułieli *SkarJedn* 277; Kościół Chriřtułow prawdziwy w Dzieiách pokazány *WujNT* Zzzzz3. Cf »wyraźnie pokazan«, »znacznie pokazan«.

pokazan gdzie (1); gdy fię prze inne przyczyny dofyć nie łłuzne/ iáko wyłłzey pokazano ieft/ Grekowie oddzielili: tą [*przyczyną*] fię [...] záłłonić [...] chćieli. *SkarJedn* 277.

Ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze z zapowiednikiem: to; iż, że (8), *żeby, aby* 'że' (3), *zaimek pytajny* (1)] (12): *RejPosWstaw* [41³]v; gdyby to oddzielnie pokazáno było/ co przez to łłowo zakon rozumieią *CzechRozm* 83v, 164v; *SkarJedn* 277; iż to przeciw tak iálnym łłowam pokazano być nie może/ żeby rodzićy [!] oni náłzy chćieli zgwałćić drzewo ono żywotá *CzechEp* 207, 26, 44, 140, 163, 255, 268, 279.

Wyrażenia: »pokazan(y) dowodami (a. wywody), z dowodow, dowodnie« [*szyk* 2:2] (2:1:1): Co może być pokazano z tychże to godźinnych lekciy/ y z inšzych dowodow. *WujJudConf* 186v; *CzechRozm* 129; *WujNT* 509; *WysKaz* 14.

»gruntownie pokazany« (2): *WysKaz* 14; wnet przy naukách łzkolnych/ prawdzié kátolickiey gruntownie pokazány mieyłce dáli *PowodPr* 46.

»jaśnie pokazan(y)« (2): Y iálnie to pokazano być może/ że ci którzy tego zániedbawáli/ iáko frodze od Pána Boga karáni bywáli. *RejPosWstaw* [41³]v; *CzechEp* 359.

»[z czego] na oko pokazany« (1): tám [*w kazaniu*] tak dowodnie y gruntownie/ tak z piśmá iáko ze wšzelákiey łtárowieczności/ tá prawdá ieft ná oko pokazána *WysKaz* 14.

»[wedle czego] porządnie pokazany« (1): Abowiem [...] wyłłtepek moy (iełliby który wedle łłowá Bożego porządnie y prawdziwie mógł być pokazány.) nie może być tak wielki *CzechEp* 88.

»prawda pokazana (jest)« [*w tym: jaką* (1)] (2): á prawdá fundámentálná zbáwienna áby odkrytą pokazána byłá. *CzechEp* 273; *PowodPr* 46.

»prawdziwie pokazany« [w tym: z czego (1)] (2): Bo gdyby to mogło być prawdziwie z fłowá Boże⁸⁰ pokazáne/ iż tám [...] mowił bog przez lyná iáko [...]: Tedyby iuż Apoštoł kłámác musiał *CzechEp* 268, 88.

»świadectwy pokazany« (2): chociażby tá rzecz pewnymi świádectwy pokazána byłá. *CzechRozm* 233; *CzechEp* 359.

»[w czym] wyraźnie pokazan« (1): iż nic nie przyimowác/ coby w nim [słowie bożym] wyraźnie pokazáno nie było *CzechEp* 343.

»[w czym] znacznie pokazań« (1): naprzod przyftąpię do przyftołowánia iednego z drugim [tj. *Antiocha z Antychrystem*]/ w czym może być znácznie pokazano *CzechEp* 367.

Szereg: »obwołany i pokazany« (1): áni może być żadnym obyczáiem iednym Bogiem na wyższym/ od Prorokow/ od Kryftuflá/ y Apoštołow/ obwołánym y pokazánym. *GrzegRóżn* M4.

W przeni (1) :

Fraza: »pokazana jest droga« (1): Oprocz ktorego [*Chrystusa*] nie iest dáne żadne imię ludziom od Bogá ku zbáwieniu: áni pokazána iest infza procz niego drogá do Bogá Oyca. *CzechEp* 289.

αα. *Wymieniony, wyliczony* (8) : *CzechEp* 27 marg, 218; iż takié drugié królestwo niemoże byđ pokazáne [ut dañ non possit regnum *JanStat* 1095] [...] któreby miało takowá wielkość żebraków *SarnStat* 517 [*idem*] 517.

pokazany w czym (1): iż iefliby nowy Testáment dla takich niezgod/ ktore fie zda w łobie mieć/ miał być odrzucony/ tedyby fie y ftáry odrzucić musiał: gdyby też także w nim mogły być pokazáne. *CzechRozm* 148.

Wyrażenia: »na krotce pokazany« (1): ále iż iefzcze iest wiele zawad szkodliwych/ ktore fą ná przekázanie: przetoż iefzcze niektore z nich mużá być nákrótce pokazáne *CzechEp* 202.

»[komu] porządnie pokazany« (1): gdzieby to było/ iż by mi iedno tylko świádectwo piśmá ś. w fwym włádnym znáczeniu/ porządnie y prawdziwie pokazane było *CzechEp* 139.

»prawdziwie pokazany« (1): *CzechEp* 139 cf »porządnie pokazany«.

»szeroko pokazany« (1): dáley fie nie bawiąc de periculis internis/ ktoreby szczyty pokazáne być mogły *MycPrz* II B2v.

ββ. *Opublikowany, ogłoszony drukiem* (1) :

Wyrażenie: »światłu pokazany« (1): żem fie o to nie ftárał/ áby prace y piśmá iego [*Mikołaja Sępa Szarzyńskiego*] do kupy były zá moim ftarániem zebrane y światłu pokazáne. *SzarzRytJSzarz* nlb 2.

β. *W sposób pośredni: za pomocą działania* (3) : Iáko też nie może być pokazáne prawdziwze człowieczeńftwo Kryftuflowe/ iedno gdy on z prawdziwego człowieká człowiekiem fię prawdziwym vrodził *GrzegRóżn* C3.

pokazany czym [= przez co] *kim* (1): ktory [*Panie Jezu Chryste*] [...] tymi wśzytkimi obrzędámi/ Meśfyálfzem práwy^m/ [...] krolem prawdziwym/ y dobrowolnie ná śmierć idącym człowiekiem iefteś pokazány *LatHar* 355.

Wyrażenie: »jawnie pokazan [jako 'że']« (1): Bo iest iáwnie pokazano [*manifestabat* [sc. *Salomon*]] iáko on [*Salomon*] był ozdobion mądrością *BudBib* 2.*Mach* 2/9.

b. *Udowodniony* (1) :

Wyrażenie: »[komu] dostatecznie pokazan [że]« (1): A gdy nam to od niego doftátecznie pokazano będzie/ że *nullo iure* łą mu dobrą iego wziętę: wrócić mu ie powinni będziemy. *SarnStat* 96.

c. *Którym ktoś się wykazał, zaprezentowany* (10) : *CzechEp* 219; *którym nie ieft táyne męstwo/ wielebnych czterdziestu Meczennikow [!]/ przy wyznaniu wiary ich pokazane* *LatHar* 441.

pokazany w kim (4): *CzechRozm* 94; *co ieft miłość Boża w Iezuście Chriftuście pokazana* *CzechEp* 32, 36. *Cf* »znacznie pokazany«.

pokazany w czym [= przez co] (3): *CzechEp* 215, 297; *do obchodzenia pokazaney w cudownym Zmartwychwstaniu/ Wielkonocney mocy y chwały twoiey/ [...]* *LatHar* 351.

Wyrażenia: »pokazany skutecznie« (1): *we wśytkim tym Pfálmie nie mowi o Chriftuście [...]/ ale o Bogu oycu łáymym. A to wyftáwuiąc przed oczy/ zacność wielmożną iego y chwałę/ pokazaną fkutecznie w źiemie oney Iudźkiey* *CzechEp* 170.

»[w kim] znacznie pokazany« (1): *Oprocz ktorego zás/ z tym bośtwem iego/ w nim znácznie pokázány/ [...] my żadnego inźzego łyná Bożego [...] nie znamy* *CzechEp* 218.

3. Uczyniony, dokonany (16) :

Wyrażenie: »znak(i), cuda (były) pokazane(-y)« (2:1): *Iákie od Bogá znáki wieźdzby rozmaíte Były we wźzech kráinách pokazane tzeńte* *WierKróć* A2v; *CzechRozm* 135; *Wabią rozliczne cudá [...] załługami iey [świętej Panny] od Páná Bogá pokazane.* *LatHar* 478.

a. Zrealizowany (1) :

Wyrażenie: »pokazany w skutku« (1): *Lecz ieśli to rozumieć będzie iáko inźe Antychristowskie táiemnice, wedle zmysłu duchownego y wedle włáfności rzeczy iuz pokazaney w skutku, to iest, iż Antychrist żydowskich baiek y vstaw miał łię trzymać, [...] tedy [...]* *CzechEp* 410.

b. Wyświadczony, wyrządzony [w tym: komu] (11) (12) :

pokazany w czym [= przez co] (1): *CzechRozm* 195v *cf Szereg.*

Fraza: »wdzięczność pokazana być ma« (1): *TAKowé bydź znáydujemy załługi Iáfnie Wielmożnégo Ianá Zamoyfkiego/ [...] że łłufnie wielka [...] wdzięczność y nagrodá iemu zá nie pokazana bydź ma.* *SarnStat* 1051.

Wyrażenia: »dobrodziejstwo pokazane« (3): *LatHar* 322, 630; *Toć ieft nawyźłze Bozkie dobrodzieyftwo ludziom pokazane.* *WujNT* 307.

»litość pokazana« (1): *Bo w niey [piosnce] [...] Pánná przenađoŃtoynieyŃza wyłławia w Pánu Bogu: Wielmożność/ doftátek/ MiłóŃierdzie oney łámej pokazane/ Swiętobliwość/ Litość drugim pokazaną* *LatHar* 66.

»łaska pokazana« (3): *kthoremu [śłudze, tj. wielbicielowi panny] ieŃliby było co tákowey łáłki pokazano/ [...] nie był by łnadź był/ grzech ták wielki.* *GórńDworz* Dd3; *CzechRozm* 208v; *A nam zás zá niewiárę y zá pogárdzenie łáłki nam pokazaney/ [...] łtráŃzliwe iákieŃ oczekawánie łádu [...]* *ieft náznáczone.* *CzechEp* 368.

»miłóŃierdzie pokazane« (3): *A miłóŃierdzie iego od pokolenia do pokolenia (tym pokazane) ktorzy łię go boiá.* *LatHar* 65, 66, 132.

Szereg: »pokazany i wyrządzony« (1): *A náwięcey mu w tym iáwnie pokazana y wyrządzoná byłá [cześć] gdy ná oŃłięciu y oŃlicy do Ieruzalem wiechál [!].* *CzechRozm* 195v.

II. Imiesłów od „pokazać się”; który się pokazał (5) :

1. Objawiający się, zwłaszcza w sposób nadprzyrodzony (3) : Iako trzey pokazáni łą przy krzćie Krytułowym/ Bog Oćiec z niebá w głófie/ Syn Boży Krytus Iezus w ciele Duch ŚŚwięty w ołobie Gołębice. *GrzegRóżn* A4, C2; *Inumbratus Apparens, non verus* – Iakobi czien pokazani. *Calep* 560a.

2. Dziejący się, odbywający się (2) : Przydáne ielt krotkie opifánie nabożeńtwá RZYmłkiego/ [...] w przefzły Iubileufz/ ábo Miłóściwe láto pokázanego. *ReszPrz kt.*

pokazany nad kim (1): Y tám dáley opifuie żáłołne łpułtołzenie/ y niewolftwo pogáńłkie nád onym ludem pokazáne. *PowodPr* 12.

Synonimy: **I.1.a.**, **2.a.** *dany, podany*; **2.a.a.a.a.** *wyliczony, wymieniony*; **3.** *dokonany, uczyniony, wypełniony*.

Cf POKAZAĆ, POKAZAĆ SIĘ

KW, MZ